

ELŐFIZETÉS:

Egész évre . . . 6 ft.
Fél évre 3 ft.
Negyed évre . . 1 ft. 50 kr.

A lap szellemi részét illető
küldemények a szerkesztő-
nek, anyagiak a laptulaj-
donosnak küldendők.

BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ POLITIKAI KÖZLÖNY.

HIRDETÉSI DIJ:

egy 1 hasábos petit sor 10 kr.,
többszöri hirdetésnél olcsóbb.
Nyilttér sora 25 kr.
Bélyegdíj minden hirdetésnél
30 kr.

A hirdetések Bittermann
Nándor könyv- és könyvnyom-
dájában és a szerkesztőnél fogad-
tatnak el.

Kéziratok nem küldetnek vissza.

Egyes szám ára 10 kr.

Megjelen minden kedden és pénteken.

Egyes szám ára 10 kr.

Bácskai régiségek.

Bács-Bodrogh vármegye archaeo-
logiai szempontból is érdekes
földje a legújabb időkig be-
hatóbb szemle avagy szak-
szerű kutatás tárgyát nem
képezé, sőt el lehet mondani,
hogy a XVII. század vége
felé itt járt híres tudós, Marsigli gróf, ku-
tatásai óta, egész az 1860-as évekig, senki sem
törődött az itteni régiségekkel. Marsigli gróf, tüzér-
kari tábornok, 1694-ben az itt táborozó német-
magyar hadakkal járt vidékiünkön, felkereste a
régészeti szempontok látszó pontokat, felfedezte és
lerajzolta az u. n. római sáncokat s itt szerzett
tapasztalatait közzétette világhírű nagy művében,
a „Danubius Pannonico-Mysicus“-ban. Ő utána
senki sem foglalkozott behatóbban a bácskai régi-
ségekkel egész a legújabb időkig, midőn egy-
részt Haszlmann és Römer, másrészt pedig egyes
műkedvelők rendeztek a vármegye némely részein
ásatásokat.

A Bácskaságon való tartózkodásom idején
csekélyesem is foglalkozott a parlagon heverő
lokális régészet ügyével; szóval és tollal nem egy
izben éppen e b. lapok hasábjain is buzdítottam
az érdeklődőket: Zentán pedig részletes kutató-
sokat is eszközöltem, a melyek eredményéről, mint
az országos régészeti s embertani társulat tagja,
az Archaeologiai Értesítő“-ben annak idején be-
számoltam. Megírtam végre „Bács-Bodrogh vár-
megye régészeti emlékei“ című (Zenta 1886.) ta-
nulmányomat, melyben, ha egyebet nem, vezér-
fonalat adtam mindazok kezébe, a kik valaha e
vármegye régiségeivel foglalkozandnak.

A t. szerkesztő ur lekötözött figyelmé-
re követelem most ismét azon szerencsés helyzetben
vagyok, hogy — bár a Bácskaságtól távol —
mégis örvendve értesülhetek Thim József urnak
délbácskai régészeti kutatásairól s az ezekre vo-
natkozó s e b. lapokban megjelent értekezéséről.
Örömmel olvastam abból, hogy a dél-bácskai ré-
szeken, nevezetesen Zombor és a Mosztonga víze-
nek környékén egyes oly leletek kerültek felszínre,
a melyek hivatva volnának Bács-Bodrogh vár-
megye egykori lakóinak faja-, műveltsége- és tör-
ténelmi jelentőségére világot vetni. Vármegyénk-
ben ősrégészeti kutatások eddig csak Vaskuton
és Zentán eszközöltek s az itt felfedezett em-
beri csontvázak s régi tárgyak leginkább népván-
dorkáro-i maradványoknak bizonyultak. Egyéb
helyeken azonban a véletlen útján már számos
oly lelet került napfényre, a melyek messze vissza-
nyulnak az őshajdankorba egész a kelta nép sze-
repléje koráig.

Téved azonban Thim ur, midőn a Bácskaság
legrégibb lakóit e népet szerepelteti s kétszeresen
téved, midőn a keltákat germán népnek mondja.
Anthropológiai és etnológiai kutatások alapján
ma már körülbelül bizonyos, hogy Európa összes
lakói ázsiai eredetűek s azok voltak a kelták is,
a kik ismeretlen időben ugyan, de mindenesetre
legelőször költöztek be földrészünkre. Ők azonban
hazánkat nem lakták ekkor még, hanem a nyugat-
európai részekre telepedtek. Hazánk területén a
Volgától a Dunáig terjeszkedő szkytha törzsek
tanyáztak s mint hogy e népnél régibb lakosokat
itt a história nem ismer, e terület legősibb lakói
gyanút a szkythák tekintendők.

Hogy a kelták germán nép lettek volna,
erről Thim uron kívül aligha tud valaki valamit,
mert a kelta nép az ária népcsaládnak ép oly
külön ágát képezte, mint a germán. Sőt még utó-
daikban is egészen különböznek egymástól, levén
a kelták utódai a gallok (ma franciák), a germá-
noké pedig a németek.

Ez azonban kevésbé lényeges dolog; fonto-
sabb az, hogy Thim ur a gyulafalvi leletben nap-
fényre került koponyák alkatából biztos követ-
keztetést vél vonhatni a Bácskaság őslakóira. E
véleménye azonban annál kevésbé állja meg he-
lyét, mert az itt élt emberi raçe-ok fejméreteit a
multból nem ismerjük, sőt az emberfajok fejalkat
szerint való osztályozása is csak általánosságban

mozog. De hogy e véleményem nem egészen joga-
sult, mutatja azon körülmény is, hogy vidékiünk
a multban letűnt századok folyamán számos, egy-
másra következő nép tanyája volt s azt megmon-
dani, hogy a Thim ur birtokában levő koponyák
a magyarok bejövetele előtt itt élt népek elsője-
nek vagy utolsójái ak maradványa-e, bizonyára ne-
héz lenne.

Egy szóval az őskori leletekkel szemben ma
még nagyon is tartózkodó álláspontot kell elfoglal-
nunk, s bármily fontosnak tűnjenek is fel azok,
nem szabad irántuk mindjárt vérmes reményeket
táplálnunk s be ne a bizonyítható tételek felállítá-
sára eszközül hasznunk. Nekünk még a Bács-
kaságon sok kutató a, számos leltre van szük-
ségünk, hogy az őslakók faji jellegéről és kultu-
rális fejlettségéről csak némi fogalmat is alkot-
hassunk. Nehány darab bronz és vas tárgyból s
egy pár koponyából nem lehet mindjárt az egész
őstörténelmet projektálni, mert ehhez valamivel
nagyobb apparátus szükséges.

Thim ur leleteit én becseseknek tartom, de ke-
vésnek arra, a mire ő azokat alkalmasoknak véli.
Üdvözlöm őt, mint műkedvelőt, a régiségbuvárlat
terén s óhajtom, vajha példáját széles vármegyénk-
ben minél többen követnék. Így aztán reményünk
lehetne, hogy a bácskai földben rejlő régészeti
kincsek lassankint napvilágra jönnének s a szak-
körök behatóbb vizsgálatának tárgyát képezhet-
nék. Csak tömeges leletek összegyűjtése s a
hazánkban előforduló régiségekkel való egybeve-
tése utján várható, hogy földünk őskorának vi-
szontagságaira s az itt élt népek kulturális fej-
lettségére némi fény fog derülni. Addig azonban
minden lényegtelennek látszó leltre ügyelnünk
kell, hogy egyrészt veszendőbe ne menjen, más-
részt a tudomány számára fel is használtsák.
Ez okból a műkedvelő kutatások legjobban cse-
lekeszenek, ha az általuk felfedezett régi tárgyakat
a vármegyei történelmi társulat muzeumába meg-
örzés végett elhelyezik, a hol azután azok alkalm-
lag szakemberek által is tanulmányozhatókká
válnak.

Maradjunk tehát egyelőre a régiségek gyűj-
tésénél: a belőlük levonható kombinációk és szil-
lád alapon nyugvó következtetések ideje még
nem jött el, mert ezekhez nagyobb apparátusra
van szükség. S hogy ez az apparátus hovaelőbb
együtt legyen, az a vármegyei műkedvelők
munkaközlésétől függ, a mi hogy minél előbb álta-
lansá válnék, részéről legőszintebben óhajtom.
Szeged, 1887. évi október 19-én.

Dr. Dudás Gyula.

Vármegyénk gyümölcsészete érdekében.

Bács-Bodrogh egyesült anyamegyénk talajviszonyát
gazdasági szempontból tekintve, a legkedvezőbb termő-
földnek mondható. Valódi Kánaán földje ez, melyben
jöllehet ninesenek állítólagos tej- és mézfolyók, de a
mérsékelt éghajlatban termő növények, munkás földmi-
velő népünk fáradozását dúsán megjutalmazza. Megte-
rem a bácskai talajban a gabona-, a takarmány-félék és
egyéb gazdasági növényeknek minden faja; a bácskai
kender pedig versenyez a külföldivel és ha szabad ma-
gamat úgy kifejezmem, a kendertermelés, szorgalmas né-
met honpolgárainknak egyik legjövődelmzőbb pénzfor-
rást képezi. De még a szőlő is, mely leginkább a ho-
moksorétegi vagy köveses hegyi vidéket kedveli, me-
gyénk talajában ha nem is esemege, de földmivelő né-
pünk fáradságos munkájának közepette szomjuságot oltó,
bár könnyű, de egészséges és gyakran földviditő italokat
szolgáltató.

Azokban a gyümölcsfa-tenyésztés megyénk
legtöbb helyén, még mindig sok kívánivalót hagy hátra.
Alaptalan soknak azon állítása, hogy megyénk agyagos
talaja a fatenyésztésre alkalmatlan volna; mert ezen áll-
ításnak éppen az ellenkezője bizonyult be, midőn egyes
uradalmakban úgy, mint magánosok birtokain a legszebb
gyümölcsösök díszlenek, melyekben a legkiválóbb faju
és zamatosságánál fogva a legizletesebb asztali gyümölcs
megetem.

Miért van az mégis, hogy különösen földmivelő
népünk, a legtöbb helyen, a gyümölcsfa-tenyésztés iránt
még mindig közömbös hangulatot mutat? Ennek oka
bizonyára nem földünk talajának, hanem inkább azon
körülménynek tulajdonítandó, hogy földmivelő népünk
legtöbbször — tisztelt a kivételeknek — a szántás-vetés
mesterségen kívül, mit elég hiányosan az apától tanult
el, egyebet nem tud; a gyümölcsfa-tenyésztést pedig,
mint mezőgazdaságunk egyik fontosabb ágát, csakis a

legmindennapiasabb körben ismeri. Nem esoda tehát,
hogy leginkább csak oly fákat tenyésztenek, melyek az
elszört, vagy gyakran különös módon véletlenül földbe
került magból kikelnek, melyek azután vad természetük-
nél fogva kevés, vagy éppen semmi ápolást és gondozást
nem kívánnak. Nemesebb faju gyümölcsfákat csak
elvéve találhatunk egyesek igénytelen kerteskéiben;
melyek hiányos vagy rossz gondozás következtében elsat-
nyultak ugyannyira, hogy alig élnek első gyümölcs-
érésüket. Pedig tagadhatatlan, hogy népünk a gyü-
mölcsöt szereti! Bizonyítja ezt leginkább azon kör-
ülmény is, hogy drága gabonáját tálszáma, ken-
derét pedig nyalábszáma adja cserébe úzérkedő gyü-
mölcskereskedőknek s kofáknak rossz, éretlen gyü-
mölcsért, mely legtöbb esetben egészségére kártekonyan
hat, vagy gyakran még különféle epidemikus betegsé-
gek forrását szüli.

Gazdaközönségünk még nem ismeri a gyümölcsfa-
tenyésztés módját és legtöbbben még mindig valami titok-
szerűséget tulajdonítanak annak. Így például sokan még
mindig azt hiszik, hogy a holdnak különös befolyása
volna a gyümölcsfákra és ezen hitökben a fatenyésztés
körül munkát csakis holdfogytán teljesítik azon remény-
ben, hogy az ekkor ültetett fa előbb hozza meg a vált
gyümölcsöt stb.

Tekintettel tehát arra, hogy gazdaközönségünk
és földmivelő népünk leginkább azon oknál fogva visel-
tetik a fatenyésztés iránt közömbös hangulattal, mert nem
ismeri annak nevelési módját: hazai bölcs törvényhozóink
segítendők e bajon, elrendelték községenként a faisko-
lák fölállítását, melyeknek okszerű kezelése által
óhajtják a gyümölcsfa-tenyésztés célját, annak gazdasági
szempontból való hasznát, valamint a gyümölcsfák te-
nyésztése körül eljárásának módját, a néppel megismer-
tetni és megkedveltetni. Eme cél elérését a népiskolák-
kal biztosították, midőn a gyümölcsfa-tenyésztését és
annak kezelési módját a népiszkolai tananyag közé fel-
vették.

Távol legyen tőlem még árnyéka is annak, mintha
én a faiskolai intézményt kárhoznáttnak, vagy pedig nem
tartanám elég korszerűnek a fatenyésztés meghonosítá-
sára. El kell ismernie mindenkinek, hogy a tanítói kar
— melynek magam is egyik szerény munkása vagyok
— ha hivatásánál fogva ismeri is a fatenyésztésnek
módját, és tanítványait képes is megismertetni annak
minden ágával: mindazonáltal mégis azon szerény véle-
ményemnek vagyok bátor kifejezést adni, hogy a né-
piszkola a fatenyésztés sikeres előmozdításában az életre
vajmi kevés lendületet tehet, amennyiben az, a fate-
nyésztés ismereteinek csak alapját fekteti meg. Mert bár
mily buzgalommal járjon el a tanító a gyümölcsfa-
tenyésztés módjának megismertetésében, szerény véle-
ményemben a 8—12 éves gyermek csak azon tudatban
talál leginkább érdeklődést aziránt, mert a gyümölcs neki
kellemes táplálékot nyújt. És ha sikert is a gyermek-
nek a fatenyésztésben szerzett ismereteit a tanító fel-
ügyelete mellett több vagy kevesebb sikerrel érvényesí-
tetheti: mire önállóságát elérte, ezen ismeret, mivel
fiatal éveiben ritkán keresett alkalmat azokat gyakor-
latban keresztülvinni, vagy teljesen elmosódnak, vagy
legtöbb esetben hiányosak maradnak ugyannyira, hogy
a fatenyésztés körüli munkája nemcsak sikertelen, de
legtöbb esetben káros leend.

Magával a néppel, a gazdaközönséggel, aki hig-
gadt gondolkodásánál fogva felfogja a gyümölcsfa-
tenyésztésnek valódi értékét és hasznát, a nagyobb gaz-
dákkal kell azt megismertetni és megkedveltetni! A
mód, szerény véleményem szerint nagyon egyszerű s
nem ittköznék semmi nehézségbe.

Minden községben az értelmiség, ki a gyümölcsfa-
tenyésztés valódi célját és hasznát felfogja, ha nem is
több személyből, legalább is: plébános, jegyző és egy
vagy több tanítóból áll. Népünknek megvan az a jó szo-
kása, hogy elüljáróinak jó példáját követni szokta. Mu-
tassunk tehát a gyümölcsfa-tenyésztés-
ben is jó példát, és a nép követni fogja azt. Követni
fogja pedig különösen akkor, ha községenként fate-
nyésztési-egyesületeket alakítunk, mely egyesü-
leteknek tagjai lennének az értelmiségben kívül: a köz-
ségi elüljárók, kereskedők, iparosok és a munkás föld-
mivelő osztály. Hisz ugy is az egyesületek korszakát
éljük! és ha már koresolyázó, bicycle, kutyavédő s több
efféle egyesületek alakulhatnak és főtartják magukat:
miért ne alakíthatnók meg a gyümölcsfa-tenyész-
tési egyesületeket is, melyek minden esetre egy a tár-
sadalom, mint az egyesek nemcsak anyagi, de szellemi
és erkölcsi befolyására is sokkal előnyösebbek és üdvö-
sebbek volnának, mint a fentebb említettek.

Oly községekben, hol polgári-kaszinó egyesületek
léteznek, ezek tagjai az egylet programjába vehetnek a
gyümölcsfa-tenyésztést, mint mezőgazdaságunk egyik
fontosabb ága előmozdításának célját, és alakíthatnók
saját körükben gyümölcsfa-tenyésztési szaka-
osztályt is, melynek egyik főbb feladata volna a
gyümölcsfa-tenyésztésnek, — t. i. a faültetés, nemesítés-
csontkítás-, nyeseésnek stb. — minden módját egy elmé-
leti, mint gyakorlati uton, valamint saját körükben, egy
a nép között terjesztetni. És hogy a gyümölcsfa-tenyész-
tésben a kor legújabb vívmányait is annál könnyebben
megismerhessék és a gyakorlatban érvényesíthessék:
szerény véleményem szerint az egyesületek pénztárát
nem igen terhelné, ha a tagok legalább is egy gaz-

dasági és fatenyésztési szaklapot tartanának.

Ez volna szerény véleményben a legsikeresebb és leghathatóbb módja annak, hogy a gyümölcsfatenyésztés a nép között meghonosítsák és megkedveltessék.

Kanyó Ödön.

Hirek.

Mártonfi meghalt. Sürögny. Budapest, 1887. november 3-án d. u. 3 ó. Mártonfi Károly, Zombor szab. kir. városnak a mult országgyűlés alatt képviselője és egykoriban a város és vármegye főispánja, e hó 3-án jobb létre szenderült. A ritka derék férfunak halálhíre oly mély hatást tett ismerősei s barátai körében, hogy a gyász első óráit tanulságos életadatainak összefüggésével sérteni nem akarhattak.

Előléptetések. A király Ó Felsege Tagányi János I. oszt. honvéd századost, az 5. dandár 2-ik zászlóalj parancsnokát, őrnaggyá; Nagy Pétert, a központi honvéd lovas-iskola hadnagyát, főhadnaggyá nevezte ki. Mind a két férfi huzamos ideig Zomborban szolgált, számos jóbarátjuk és ismerősiük bizonyára örülni fognak ezen előléptetésnek.

Kinevezés. A vallás- és közoktatásügyi miniszter Szabadka Gyulát, lapunk munkatársát, a kulpini áll. népiszkola tanítójává nevezte ki.

A városi adókönyvek lezárását e hó 1-én kezdték el a lezárolók. A munkálatot Lugomerszky Mladen városi adótitzt vezeti.

Közzgyűlés. Zombor szabadkirályi város törvényhatósági bizottsága 1887. évi november hó 5-én délelőtti 9 órakor a városháza nagytermében rendkívüli közzgyűlést tart. Tárgysorozat: 1. Polgármesteri előterjesztés a laktanya és esapatkórház építéséhez szükséges telkek megvétele tárgyában. 2. Dr. Spitzer Mór kérvénye a karanténra pusztán fekvő 1 hold 450 □ öl városi földnek örök áron leendő eladása iránt. 3. Lallósevits Miklós városi irodatitst kérvénye fizetési előleg megadása iránt. Zomborban, 1887. évi november hó 3-án. Dr. Csibás Benő, polgármester.

Egyházmegyei hírek. Tiszakálmánfalván a bitoros érsék ur ó emenciájának 2200 frtnyi adományból emelt rom. kath. új iskolaépület m. hó 19-én ünnepélyesen beszentesített s rendeltetésének átadott. — Ó emenciája a josphsdorfi (Zsabya) rom. kath. iskolaépületnek egy új tanteremmel kibővítésére s az egész épületnek folyosóval való ellátására 1350 frtot engedélyezett. — Appel Ede volt adorjani plébános, Zenta kath. hitközsége által október hó 21-én zentai plébánosnak egyhangulag megválasztván, a főpásztornak, mint ilyen bemutatván, állásában megerősített. Appel Ede hivatalos esküjét m. hó 28-án tette le Kalocsán.

Papái jubileum. A megyei gyűjtés eddig kimutatott eredménye: 705 frt és 3 drb arany. (Folytatás.) Főtisztelendő Lang Márton esperes-plébános ur a Csataalján eszközölt gyűjtés eredményét a következőkben közli: Lang Márton 21 frt, esataaljai templompénztár 21 frt, esataaljai hívek 24 frt 55 kr. Összesen 66 frt 55 kr. — Főtisztelendő Opitz Sándor esperes-plébános szives értesítése szerint az Adán eszközölt gyűjtés összes eredménye 107 frt 75 kr. A gyűjtés eddig kimutatott főösszege 879 frt 30 kr és 3 db arany. — Kérem a többi községek ft. lelkészeit sziveskedjenek a gyűjtések eredményét mielőbb velem közölni. Eddig Zombor, Apatin, Szonta, Csataalja és Ada gyűjtése ismeretes. Zombor 1887. október 31-én. Dr. Margalits Ede a bizotts. titkára.

Eljegyzés. Bittermann Sándor m. kir. honvéd főhadnagy, népfelkelői nyilvántartó Zomborban, jegyben jár Lugos városának egyik szépével, Podhrádszky Margit kisasszonnyal, Podhrádszky Károly ottani kir. törvénzéki bíró kedves leányával. Esküvőjük e hó 19-én lesz Lugoson.

Halottak napja. Kedden és szerdán, a rom. kath. temetőknél valóságos búcsújárás volt. A kegyelet e két napján özönével tödült a nép, hogy kedves elhunytjairól megemlékezzen. Kedden valóságos tündérfényben uszott a sirmező, ezer, meg ezer csillár ragyogott a sírokon, kifejezve az élők kegyeletét, az elhunytak iránt. Egyetlen közsírunkon, Falcione Gyula sirján a boldogultnak igen jól talált élethi képe lógott babékoszorútól környezve. A képet Juhász Árpád stipendista festette, finom találó vonásokkal és sokat ígérő művészettel. Radies György néhai gimn. igazgató sirjára a tanuló ifjuság dicséretes kegyeletről tanuskodó koszorút helyezett. A rendőrség dicséretre legyen kiemelve, hogy Mindszentek napján egy r. k. templom, mint a temető elül eltiltotta a kuldusokat. Akik a tilalmat hallották, el is takarodtak, azonban halottak napján már megint ott voltak a koldusok, bár esekélyebb számban, minthogy csak az eltiltottaknak szerb kollégái jelentek meg felvilágosult felekezettőlküliséggel, amennyiben a halottak napjáról igen, de a tilalomról nem vettek tudomást. Az ilyen berozsádosított szokást nem lehet egy rendelettel gyökeresen kiirtani; hanem kell, ha a rendőrség állandó sikert akar, legalább egy jó ideig utána nézni.

Petrovosszellőről sürgönyzik: Berényi Húgó, adójegyzőnk, szívészéhhűdés folytán, hirtelen elhunyt.

Kuriozum. A helybeli apáca-zárdát befejezték, átadták, átvették, kollaudálták, fölülvizsgálták; hanem azért két kémény az első fűtőskor még se szelel, egy harmadiknak plane kürtője sem volt, úgy hogy az illető kályhától a legközelebbi kéményig légesatornát kellett huzatni.

Gyászhir. Szabó Elek mint férj, öz. Berger Antalné mint édesanya, Berger Antal mint fivér, Berger Amália, Berger Hermina, Berger Anna mint nővérek, öz. Szabó Lajosné szül. Költő Julianna mint anyós, Gelléri Szabó János mint nagybátya, öz. Bornhausen Mária és Elt Teréz mint nagynénék, Szabó Lidia mint sógornő egy saját, mint az összes rokonság nevében fájdalomtól sújtott szívvel jelentik törőn szeretett jó hitvestársa, illetőleg kedves leánya, nővérek, menyé, unokahuga és sógornője Szabó Eleknek szül. Berger Aranka asszonynak, október hó 30-án, éjjel 1/2 11 órakor, életének 26-ik, boldog házasságának 5-ik évében, hosszas szenvedés után bekövetkezett gyászos elhunytát. A boldogultnak hullt tetemei feleztől november hó 1-én délután 1/2 3 órakor fognak: V. ker., Ferenc József-tér 5.

sz. a. a rom. kath. hitvallás szertartása szerint beszentesíteni és a kőbányai új temetőben örök nyugalomra tétetni. Az engesztelő szent miseáldozat hétfőn, folyó évi november hó 7-én reggel 10 órakor fog a lipótvárosi plébánia templomban az Urnak bemutatni. Budapest, 1887. október 31-én. Áldás és béke hamvaira!

A római zarándoklat. A pápa ó szentsége jubileuma alkalmából Rómába vezető országos zarándoklat ideje tudvalevőleg november hó 21-ikére van kitűzve. Ez utazás rendezését a pápai jubileum központi végrehajtó bizottsága, — melynek élén Károlyi Sándor és Zichy Nándor grófok, Márkus Gyula és dr. Való Simon állanak, — vállalta magára a budapesti városi menetjegy-iroda segítségével. Ez iroda főnöke most Rómában van s ott már a magyar zarándokok számára a legelőkelőbb fogadóknak lefoglalt annyi és olyan kintőn berendezett szállásokat, hogy az utazók minden tekintetben meg lesznek elégedve. Rómában, hol az idegenek özönlése máris rendkívüli mérvet ölt, a kolerának eddig híre nincsen. Az utazók válthatnak olyan jegyet is, mely teljes ellátással és lakással jár, olyant is, melyben csak a menettérti jegy ára foglaltatik. Ezen jegyek árai ellátással együtt: I. oszt. 145 frt, II. oszt. 115 frt, III. oszt. 95 frt. Ellátás nélkül: I. oszt. 75 frt, II. oszt. 50 frt, III. oszt. 37 frt. Mindkét nemű jegy kombinálható jegy is, hogy az utazók visszautazás alkalmával meglátogathassák Nápolyt, Nizzát, Bolognát, Lorettót, Pádut és így tovább. A november 21-iki zarándoklatot maga Simor János bitoros hercegprímás ó emenciája fogja ó szentségénél a pápánál hódolati tisztelgésre bemutatni. E zarándoklata utra jelentkezhetni dr. Való Simonnal (IV. központi papnövelde) vagy a városi menetjegy irodában (Hungária szálló) november 10-ig bezárólag. Részletes programok egy a fővárosi, mint a vidéki városi menetjegy-irodáknak kaphatók.

Öngyilkosság. Rein Ábrahám sztaniszei kereskedőnek 16 éves, Adolf nevű fia, folyó hó 2-án esti 1/2 8 órakor magát balhalántékön lötte és szörnyet halt. Nem tudni véletlen, vagy szándékos öngyilkosság forog-e fen; de valószínű, hogy szándékosan oltotta ki saját életét, mert barátai előzőleg hallottak tőle oly nyilatkozatokat, melyek ezt sejtetni engedik.

Irnok mindhalálig. Hiába, aki nem született szerencsés csillag alatt, az lehet kintőn filozófus, de boldogulni nem fog soha. A konyhára nem sokat hajtó hírlapi reklamáslásokból jól ismert törvényszéki irnok, Schmitt Jenő is olyan „pechvogel” vagy a hogy a zsidók mondják „schlemihl”, aki, ha kalaposnak születik, Isten bizonyára fej nélkül teremtette volna az embereket. Legutóbb az a hír volt róla elterjedve, hogy rendkívüli (tandjimentes) bölesészethallgató lesz a miniszter pártfogása folytán az egyetemen. Utólag azonban — ugy látszik — mégis meggondolták a dolgot s azt mondták neki, amit Knaabe Jeremiásnak: „Nagyon öreg.” Mint most egy könyomatú lap újságolja, Trefort miniszter Schmitt Jenőt az országos közoktatásügyi tanács irodájában fogja alkalmazni mint — irnokot. P. H.

Himen. Dr. Molnár Gyula, helybeli köz- és váltóüggyvéd, a „Zombor és Vidéke” szerkesztője, Baján e hó 20-án esküszik örök hűséget a kedves Kornis Aranka kisasszonynak.

Szabadkai esőndélet. Hivatalos hatalommal való visszaélés címén emelt vádat Szalai László szabadkai lakos Mamusich Lázár szabadkai polgármester ellen. Az eset a legutóbbi képviselő választásokat közvetlenül megelőző korteskedések idejéből származik. Mamusich — a vád szerint — a mult év nov. 1-én a szabadkai VIII-ik kerület iskolájában politikai beszédet akart tartani, azonban a nagy számban megjelent ellenzékiek nem hagyták szóhoz jutni s őt a balpárt élteste között lehurrogatták. Mamusich erre azzal felelt, hogy egy Kis Menyhért nevű egyént letartóztatott s azonnal városi rendőroket és huszárokat rendelt ki. Az ellenzékiek erre fölkerék Szalai Lászlót, hogy járjon közbe Mamusichnál a letartóztatott szabadon bocsátása iránt. Mamusich az előtte megjelent Szalaira rárvált, hogy takarodjék s aztán utasította a huszármestert, hogy tartóztassa le, a mi meg is történt, miközben Szalai a lábán sérüléseket is kapott. Szalai Mamusich ellen panaszt emelt a szabadkai törvényszék előtt s kérte a vizsgálat elrendelését. A vizsgálat a rendőrség utján folyt s a polgármester azzal védekezett, hogy ő a katonai erő kirendelésére s a letartóztatások eszközölésére az ellenpárt fenyegető magatartása folytán volt kényyszerítve. A kir. ügyész, mivel nézete szerint a polgármester helyesen járt el, az ügy felrételét indítványozta, a mihez a szabadkai törvényszék hozzá is járult. A kir. tábla az első bíróság megszüntető határozatát helybenhagyta, azonban a rendőri előnyomozás folytatását elrendeli. A magánvádló Szalai e végzés ellen fölébbezett a kuriához, a mely a napokban Szentgyörgyi Imre elnökle mellett tartott ülésben a kir. táblának megszüntető végzése ellen beadott fölébbezést elvetette, mert a bünvádi eljárás megszüntetését elrendelő kir. táblai végzés ellen további fölébbezésnek helye nincsen.

Himen. Bruck Elvira kisasszonyt, Bruck Antal helybeli kereskedő szép és kedves leányát, eljegyezte Sugar Béla szabadkai kereskedő.

Dohánybevitel. Palánkán a dohánybevitel november hó 21-től, december 31-ig tart.

„Kékszakáll” postatiszt fölött mondott a királyi tábla a napokban ítéletet. Az illetőt Dózsay Péternek hívják s postatiszt hivatalától már régebben föl van függesztve. Nem kevesebb, mint négy nőnek esküdtött oltár előtt hűséget, aztán ötödiket szemelt ki társul. Első felesége: Petrá Rozália asszony pedig még ma is él. 1855-ben, Szabadkán esküdtek meg. De Dózsay 1872-ben Kecskeméten új házasságra lépett Dudás Nagy Eszterrel, ezt eltemette s 1885-ben Budapest Makk Juditta esküdtött meg. A harmadik feleség nem sokáig élt s az „özvegy” Dózsay csakhamar újra megnősült: elvette Kinál Mariát. De hűtlenül elhagyta ezt is, egy ötödik nő kedvéért. Kinál Mari a hűtlen keresésére indult s eközben megnősült, hogy annak első felesége is él még. Ekkor aztán följelent Dózsay Pétert. Az ügy a budapesti törvényszék elé került, mely egyévi börtönrre ítélte a „kékszakáll”-t. Az ügyész fölébbezett s a királyi tábla másfélvegre emelte a büntetést.

A közgazdasági előadók eddig tudvalevőleg évi tiszteletdíjat nyertek az államkincstáról. Ezen díjak a folyó év végével beszüntetett, Pankovich Ernő ur, Baja város közgazdasági előadója, felsőbb helyről történt felhívás folytán kijelentette, hogy előadói tisztét díj nélkül is hazafias készséggel fogja teljesíteni.

Gyilkosság. Szántován f. évi november hó 2-án reggeli 4 óra tájban a községváza kapuja előtt agyonütöttek egyik a legjobb módú gazdának, Deszeccsár Lázárnak fiát, ki is özvegyet és 4 kiskoru gyermeket hagyott hátra. A dolog röviden hallomás szerint így történt volna: az agyonütött és két barátja otthelyben Fischer Leopold féle koresmában borozgattak egyik asztalnál, a másik asztalnál szintén szántóvá 3 lakos borozgott. Eközben szóváltásba keveredtek. Az utóbbi három előbb eltávozott, és a községváza kapuja előtt amazokat megleste. Amidőn az előbbieket haza felé menet a községváza elé értek, megtámadtattak; kettő a községváza udvarába szökött, a harmadik a kapunál elesett és ott agyonütöttek. A községvázához szokás szerint senki se volt jelen, ki közbeléphetett volna. Oh községi rendőrség, jöjjön már el a te országod!

Szigorló községi és körjegyzők figyelmébe. A belügyminiszter kimondotta, hogy nincs kifogása az ellen, miszerint azon elméletileg megfelelő minősítéssel bíró jegyzőjelölteknek, kik a megye területén a segédjegyzői állomások rendszeresítése előtt, az egyes községi jegyzők mellett, bár mint magánirnokok is működtek, ezen minőségben töltött idejük a segédjegyzői gyakorlati időbe beszámítást nyerhessen és előforduló esetekben a jegyzőállomások betöltésénél pályázatra bocsáttassanak, a mennyiben a törvény követelményeinek pontosabban megfelelő minősítéssel bírók a pályázatra nem jelentkeznek; továbbá, hogy a képezdei 3 évi tanfolyam és annak alapján nyert tanítói oklevél jegyzői szigorlathoz való bocsáttásra nem képesít.

Öngyilkos huszár. Mohácsos Nagy Elek paceséri illetőségű közhuzár, pénteken reggel 8—9 óra közt a laktanyában agyonlőtte magát. Öngyilkosságának okául mondják, hogy embertelenül bántak vele.

Festő-művészet. Külléről írják: A Légrády-testvérek könyv- és könyvmdai műintézetének — Budapest — egy utazó ügynöke fordult meg az imént Küllán, bemutatván az intézet által árusított Benezur Gyula, országos híru festőművész műremekét „Vajk, vagyis Szt. István szerzeteltetését, chromo-litografia-beli utyanymatban. A minden ízében remek kivitelű kép valóban meglep mindenkit, s a kitűnő siker esetelésére elég legyen Pulszky Ferenc, mint kiváló műtőre hivatkozunk, aki a leghizelgőbb szavakban adott kifejezést elismerésének a kép felett. Mint nemzeti történetünk oly nagyfontosságú actusát tárgyzó e műremek valóban megérdemli, hogy minden magyar salonban helyt találjon.

Megjelent a bács-bodrogh vármegyei gazdasági egyesület havi-közlönye, a „Gazdasági értesítő” október havi füzeté a következő tartalommal: A mezőgazdasági rendtartásról. — Elmélkedés a mezőgazdasági válságról. — A méhek beteleltetése. — Figyelmeztetés a lótenyésztőkhoz. — Vegyes: Kérelem. Egyesületünk módosított alapszabályai. Állást keresnek. Gazd. szükségleti tárgyak. Eladó birtok. Sok millió nyerevény. A birka téli takarmányozása. Miként tarthatni jó étvágyban a hízó sertéseket. A dohánysesmpészet megakadályozása. Megjelent. Eichinger Károly termési eredménye. A fák kérgének nyulak által való megrágása ellen. A mezőgazd. rendtartásról. Tögygyulladások. Az árnyékszéktrágya. — Szerkesztői üzenetek. — Tagdíjak nyugtatása.

Hirdetmény. A bezdáni takarékpénztár-részvénnytársaság ezennel aláírta a bezdáni takarékpénztári kölesönös segélyző-szövetkezet megalakítására. Az alapszabály-tervezetnek idevonatkozó pontozatai a következők: 4. §. A szövetkezet korlátolt számú tagokból, korlátolt felelősséggel áll. Tagja lehet minden egyén, nemi különbség nélkül. 6. §. A törzsbetét-résztetek heti 20 krnyi befizetésben, az alapítási díj minden egyes törzsbetét-részlet után 1 frtban, az átíratás, tekintet nélkül a részletek számára, könyvenként szintén 1 frtban állapítatik meg. 7. §. A szövetkezet tagjai egy névre négynél több törzsbetét-részletet sem nem jegyezhetnek, sem nem vásárolhatnak. A heti befizetésekre nézve az esedékes határidő a vasárnap délelőtti, azonban befizetések a vasárnapot megelőző hétköznapokon át az üzleti órák alatt is elfogadtnak. 15. §. Az alapszabályok 6. és 33. §-a szerint szedett alapítási, átíratási, inté- és nyomtatvány-díjak a takarékpénztárt illetik. 18. §. A takarékpénztár elnöke és igazgatója egyuttal a szövetkezet elnöke és igazgatója is. 26. §. A szövetkezet által gyűjtött tőkek a takarékpénztár által semmi körülmények között sem köthetők le biztosíték fejében harmadik személyek vagy valamely pénztintézet javára. A takarékpénztár az alapszabályok 6. és 33. §-ai alapján szedett díjak fejében tartozik: a) a könyvek pontos, de díjmentes vezetéséről gondoskodni; b) a könyvek pontossági ellenőrzéséről gondoskodni; c) a szövetkezet hirdetményeit a saját költségén közzétenni. 31. §. Az elnök, igazgató és tisztviselők sem kezesek nem lehetnek, sem kölesönt fel nem vehetnek. 33. §. Intődj fejében minden intés után 25 kr, nyomtatványokért minden utjonnan kiállított kötelezvény után 50 frt 5 kr, 100 frt 10 kr, 100 frton felül 20 kr szedhető. 39. §. A takarékpénztár igazgató tanácsa, mint a szövetkezet alapítója, élni fog a kereskedelmi törvény 183. §. adta jogával és az első igazgató tanácsot — egy évre — kinevezni fogja. — Az alapszabály-tervezet egész szövegében megtekinthető Bezdánban, Ácsy János vaskezeskedő urnál, ahol részletes és kimerítő felvilágosítás is nyújtatik és a beiratások is ott eszközölhetők. Bezdán, 1887. november hó 1-én. A bezdáni takarékpénztár-részvénnytársaság igazgató tanácsa megbízásából: Tavasy Lajos.

A szegedi szeszgyár és finomított részvénnytársaság, mint megbízható forrásból halljuk, 75,000 frtos részvénytökejének körülbelül 1/3 részét már elvesztette és még folyton veszteséggel dolgozik. A vállalat vezér-férfiai megúrnán a folytonos veszteséggel való szeszgyártást, de a most tárgyalás alatt levő új adótörvény javaslatban sem bíznak, elhatározták, hogy a gyár működését az év végével, ameddig t. i. ökörállománya miatt dolgoznia kell, végleg beszüntetik. Hogy ezen várossára mily hátránnyal jár, legjobban a szegediek tudják. Városunk lakosságának egy részét is közelről érdeklé a hír, mivel nagyrészt onnan vásárolta szesz szükségletét. Ez okból talán érdekel fogja szeszgyártó közönségünk olvasni, hogy Weisz Béla ur, ki csak a napokban költözött innen jönevű ügynőskösi irodájával Szegedre, ott üzletét Koch és Weisz cég alatt folytatva, az arádi Neuman Testvérek féle szeszgyár képviselőjét nyerte el. Szeszgyártásunk nevezett Koch és Weisz cégnél továbbra is kaphatnak szeszt Szegeden.

A zombori első önszegélyző szövetkezet, mely 1881. január 1-én alakult, alakulásánál 1840 részvényre 860 részvényre birt; azóta minden évben egy új ciklus alakult és pedig 1882-ik évben 1400 részvényre, 1883-ik évben 1200 részvényre, 1884-ik évben 980 részvényre, 1885-ik évben 1100 részvényre, 1886-ik évben 1010 részvényre, 1887-ik évben 1500 részvényre, 1888-ik év végével lejár, eredményezett részvényenként 10 frt 50 krt. A második ciklus, mely 1886-ik év végével lejár, eredményezett részvényenként 11 frt 60 krt. A harmadik ciklus, mely most 1887-ik év végével lejár, az eddigi cikluson felül fog jövedelmezni, mert ugyan a beruházásokhoz aránylagosan hozzájárul a költséggel, de az igazgatóság ebben az évben tett működése és takarékosága folytán kilátásba van helyezve legalább részvényenként 12 frt. Ezen eredmény az eddigiekhez képest, a legkedvezőbb lenne. Az összes vagyon, mely ugy a befizetők által, valamint az intézet beruházására fordított, 200,000 frton felül áll, melynek biztositásul oly biztos és jó váltók hevernek el a tárcában, hogy nagyobb garanciával kevés intézet dícselkedhet e megyében s hogy oly nyugodt és páratlan rendben és mindenben oly pontosan vezetettik, mint a zombori önszegélyző szövetkezetnél. Az ügykezelés s a hivatalos órák az intézetnél vasárnaponként egész napon át és hétfőn a körülményekhez képest, sokszor egész napon át tart a befizetés és a váltók rendezése, úgy, hogy e 7 éven át még egyetlen eset sem fordult elő, hogy az intézet valamely dubiozus követelését a nyeresémből kellett volna leírásba hozni. A könyvelés és a felek iránti figyelem ugy a befizetők, mint kölcsönt vevők irányában a legnagyobb megelégedést érdemel, sőt utolsó időben az intézet a könyveikre való kölcsönadása iránt úgy intézkedett, hogy pl. egy iparos ember vagy szegényebb sorsu emberek, kik csak a vasárnapon tartanak többnyire igényt kölcsönre, oly könnyű módon juthatnak hozzá, hogy $\frac{1}{4}$ óra alatt a kért pénzösszeg kezükben lehet, a prima váltókra kért pénzösszeg pedig ugyanaz nap délután fizetetik ki s nincs az a hét vagy vasárnap, hogy az intézetnél száz váltón alul, részint prolongáció, részint új váltók elő ne forduljanak. Az igazgatóság, mely az utolsó évben oly realis és minden tekintetben szem előtt tartja az önszegélyző szövetkezetnek célját, hogy a szegényebb sorsu embereknek és iparosoknak minden tekintetben segítkezzen nyújt, ami arra mutat, hogy ez intézetnek jövőben is oly bizalma lesz, hogy kevés lakósa lesz Zombor városának, kik vasárnaponként könnyen nélkülözhető hatóságait betétképpen oda nem viszik. Hogy az intézet nem szándékozott haszonlesésre fordítani ügyelmét, látszik onnan is, hogy a takarékbetétet nem fogadja el; ami arra mutat, hogy csakis abból a hatáskörből vasárnaponként befolyt összegre szorítkozik és határon belül működik; továbbá nem állított fel hiteltörvényt, mely egyetemleges jóvállást von maga után, s a legszigoribb cenzura dacára, behajthatatlan összegek kerülnek elő, melyet a hiteltörvény tagjainak keservesen kell kiegyenlíteniök, ez nem fér össze oly iparos és szegény sorsu emberekkel, kik filléreiket azon célból teszik le a szövetkezetben, hogy egyszerre egy tetemes összeggel rendelkezzenek és azt családjuk boldogítására fordítsák. Röviden elősorolom az intézetnek fennállása óta tett forgalmát és pedig: az első ciklusban a forgalom 112,057 frt 10 kr, a második ciklusban a forgalom 361,549 frt 64 kr, a harmadik ciklusban a forgalom 581,906 frt 88 kr, a negyedik ciklusban a forgalom 866,940 frt 16 kr, az ötödik ciklusban a forgalom 1,427,648 frt 94 kr, a hatodik ciklusban a forgalom 1,284,756 frt 02 kr, tehát az eddigi forgalom összesen 4,634,858 frt 74 kr. A vagyon első évben volt 1881. év végével 23,772 frt 99 kr, a második évben volt 1882. év végével 59,609 frt 74 kr, a harmadik évben volt 1883. év végével 105,411 frt 32 kr, a negyedik évben volt 1884. év végével 237,159 frt 71 kr, a hatodik évben volt 1886. év végével 183,460 frt 80 kr, összesen 730,234 frt 04 kr, tehát ezen vagyonnal 4,634,558 frt 74 krnyi forgalmat tett, mely arra mutat, hogy az intézet ezen vagyon majdnem hétszer forgatta akként, hogy átlag egy évre $9\frac{1}{2}\%$ jövedelem esett. Ezen idő óta 18,960 db váltó becsajátott forgalomba s 28 db ingatlanokra kebelezett kötvény. Ebből tehát látszik, hogy a zombori önszegélyző szövetkezet igazgatóságának oly feladata van, hogy azon pár óra, melyet vasárnaponként az intézet kezelésére és fennállásának szentel, teljes ügyelmét igénybe veszi és nagy felelősséggel jár. —y.

Vásárok a megyében november hóban: Almáson 22-én. — Bajmokon 11-én. — Bezdánban 19-én. — Ó-Futtakon 7-én. — Martonoson 7-én. — Ó-Morovicán az első hétfőn. — Petrovácon 11-én. — Petrovosszellőn 7-ikét megelőző hétfőn. — Temerinben 22-én. — Zentán 19-ikét megelőző vasárnap és hétfőn. — Zomborban 25-én.

Irodalom.

Naptárak az 1888. szűkő évre. A „Franklin-Társulat” magyar irodalmi intézet által küldettek be szerkesztőségünknek a következő, közkedveltségben részesülő, csinosan kiállított és nagy gonddal szerkesztett 1888-ik évi naptárak. Valamennyi a földművelés-, ipar- és kereskedelmiügyi magyar kir. minisztériumban összeállított legújabb adatok nyomán szerkesztett országos vásárok kimutatásával van ellátva. — István bácsi naptára vagyis családi házigazdának és gazdaszónoknak és földművelőknek való képes kalendárium 1888. szűkő évre. Alapítói Majer István. Szerkeszti Köhalmi Kliment József tanár. Közleményekkel Bakay Nándor, Nyulassy Antal, Horváth Zoltán, Somogyi Gyula, Kovácsics Márton, Gy. Csepregy Károly, Sztraka József, Vida János stb. töl. XXXIII. évfolyam. Számos képpel. Tartalma: I. Az erkölcsi világ. II. Gazdák és gazdaszónok naptára. III. népevelők naptára. IV. Történetiek. V. István bácsi a hazában és a nagyvilágban. VI. Művészet és műpar. VII. Tréfák mezeje. Ára fűzve 50 kr. — Protestáns új képes naptár 1888. szűkő évre. Szerkesztette Dúzs Sándor tanár, Bihari Kálmán, Margócsy József, stb. közreműködésével. XXXIV. évfolyam.

lyam, képekkel, s a protestáns egyházi és iskolai tisztis névtárával. Ára fűzve 80 kr. — Falusi gazda naptára 1888. szűkő évre. A magyar gazdák, kertészek, lelkészek és tanítók számára. Több szakember közreműködésével szerkeszti Sporzon Pál, a „Gyakorlati mezőgazda” szerkesztője. XXIV. évfolyam. Számos ábrával ellátva. Ára fűzve 80 kr. — Borászati naptár 1888. szűkő évre. Szakemberek közreműködésével szerkeszti Dr. Nyáry Ferenc tanár. XV. évfolyam. Tartalma: I. Természettudományi rész. II. Szőlészeti rész. III. Borászati rész. IV. Kertészeti rész. V. Mulattató rész. Borkoresolyák. Sok ábrával. Ára fűzve 80 kr. — A magyar nők házi naptára 1888. szűkő évre. Szerkeszti K. Beniczky Irma. XX. évfolyam. A szövegbe nyomott sok képpel, s a háztartáshoz szükséges naplói jegyzetekkel ellátva. Ára fűzve 60 kr. — Székelyegyleti képes naptár az 1888. szűkő évre. Szerkesztő bizottság: Boehor Károly, Buzogány Áron, Deák Farkas, Kovács Ferenc, Nagy Gábor, Szász Károly, Szilágyi Sándor, Turóczy Adolf. VII. évfolyam. Számos a szöveg közé nyomott képpel. Ára fűzve 25 kr. — Honnaptár az 1888-dik szűkő évre. (Együttal katonai naptár.) A magyar nép számára. Szerkeszti Áldor Imre. XXI. évfolyam. Képekkel. Ára fűzve 60 kr. — Lidérenaptár 1888-dik szűkő évre. XXVII. évfolyam. Számos nagyobb és a szöveg közé nyomott kisebb képpel. Ára fűzve 60 kr. — A magyar nép naptára 1888-dik szűkő évre. Képes kalendárium sokféle hasznos és mulattató olvasmánnyal ellátva. Szerkeszti ifj. Tatár Péter. XXXIII. évfolyam. Ára fűzve 25 kr. — Új fali naptár 1888-dik szűkő évre. Egy egész iv. Ára 20 kr.

Új könyvek. A Franklin-Társulat kiadásában Budapestben, újabban megjelentek: Olesó Könyvtár. Szerkeszti Gyulai Pál. 225. füzet. Odhin vigasza. Ejszakföldi regény a XI. századból. Irta Dahn Félix. Németből fordította gróf Csáky Albiné, gróf Bolza Anna. Fűzve 80 kr. — 226. füzet. Vidal Adrian. Regény. Irta Norris W. E. Angolból fordította Sz. E. Fűzve 1 frt 20 kr. — 227. füzet. Deák Ferenc emlékezete. Csengery Antaltól. Elmondott Deák Ferencnek a magyar tudományos akadémia által 1877. január 28-án tartott emlékülépén. Fűzve 30 kr. — 228. füzet. Aphrodite. Egy görög művész regénye. Irta Eckstein Ernő. Németből fordította Sasváry Ármán. Fűzve 40 kr. — 229. füzet. Szerb népdalok és hősrégek. Az eredetiből fordította Székács József. Második javított kiadás. Fűzve 50 kr. — 230. füzet. Batori Mária. Szomorú történet öt szakaszokban. Irta Dugonics András. Harmadik kiadás. Bevezetéssel Heinrich Gusztávól. Fűzve 60 kr. — 231. füzet. Gróf Hofmannszeg utazása Magyarországon 1793-1794-ben. Németből fordította és bevezette Berkeszi István. Fűzve 30 kr. — 232. füzet. Severo Torelli. Drama öt felvonásban. Irta Coppée Ferenc. Franciából fordította Csiky Gergely. Fűzve 30 kr. — 233. füzet. Clermont vagy a művész neje. Színmű két felvonásban. Irta Scribe és Vander-Burch. Franciából fordította Csiky Gergely. Fűzve 30 kr. — 234. füzet. Pázmány Péter. Irta Pulszky Ágost. Fűzve 20 kr. — 235. füzet. Fenn az ernyő nincsen kas. A gróf Teleki-féle alapítványból származó pályadíjjal jutalmazott eredeti vígjáték három felvonásban. Irta Szigligeti Ede. Fűzve 30 kr.

Vendéglősök Lapja. A hazai szállodások, vendéglősök, kávéházak, pincérek és kávéházi segédek érdekeit már négy év óta képviseli, fokozza, őket utba igazítja a mai haladó kor színvonalát szemmel tartó, a külföldi vendéglős és kávéházi ipartügyeket regisztráló: „Vendéglősök Lapja”, mely, mint számos vidéki ipartársulatnak, s szakegyletnek hivatalos közlönye eddigi pályafutására visszatekintve, nyugodt önértékeléssel mondhatja, hogy sok eredményt vívott ki, szép mulattal, tettekkel bír. De a küzdelem mezején tovább is kell harcolnia a szellem, a toll fegyverével, míg a munka teljes tökéletes leend. Ezen dícső harsány a köznevelés, fejlődés, szakképzés, vendéglős és kávéházi ipartügy terén kell, hogy vállaltva, kivétel nélkül esatlakozzék hozzáik minden szállodás, vendéglős, kávé, pincér és kávéházi segéd: támogatván bennünket szellemileg s anyagilag, hogy lapunk tökéletesbüljön, s a szent célok elérve legyenek. Bizton fordulunk tehát a nagy közönséghez, hogy lapunk érdeme szerint méltán szíveskedjék. Lapunk minden hó 1-én és 15-én jelenik meg szép kiállításban egy nagy iven, közölve az egyleti ipartársulati, s más fontos ügyeket, szakhíreket, s többször mellékletet ad. Előfizetési ára egész évre 6 frt, fél évre 3 frt évnegyedre 1 frt 50 kr, mely összeg Budapestre, VIII., Népszínház-utca 16. szám alá, Ihsz György felelős szerkesztő és lapkiadó tulajdonos nevére küldendő.

Színház.

Szombaton, 1887. november hó 5-én először „Julius Caesar”. Tragoedia 5 felvonásban. Irta Shakespeare. Fordította Vörösmarty. (Rendező: Rakodczay Pál.) Személyzet: Julius Caesar, a római birodalom dictatora — Sió. Calpurnia, neje — Szentesi Ilon. Octavius Caesar, unokaöccse; Marcus Antonius, cónsul; triumvirek Caesar halála után — Mezei, Rakodczay. Popilius Lena, senator — Juhász. Marcus Brutus, Cajus Cassius, Casca, Trebonius, Decius Brutus, Metellus Cimber, Cinna; összeesküdtek Caesar ellen — Dombay, Kövi, Mihálka, Batori, Felhárvi, Palotai, Falvi, Portia, Brutus neje — Dombayné. Flavius, Marullus; tribunusok — Csige, Andrassy. Polgár — Baksai. Volturnus, Strato, Titinius, Messala; katonák Brutus partján — Kecskeméti, Mihálka, Csige, Andrassy. Lucius, ifju, Brutus szolgálatában — Láng Ilon. Polgárok, lictorok, zenészek, katonák. Színhely I—III. fel. Róma; a IV. és V. felvonásban Sardis és Philippi környéke. Idő: Kr. e. 44. — Az új római jelmezek Süttö Imre és Baksai Lajos ruhátárnokok felügyelete alatt készültek. — Új díszletek: „Forum romanum”, a capitolium látképpel; Pompeius szobra (festette Steiner Lajos zombori festő, a római ásatások után készült legújabb felvétele nyomán). — Antik stílus római terem. — Dór stílus templom. — Pálmafák. Festette Lehmann Mór, budapesti művész. — A kaszirozt antik fölszerelések, fegyverek Riedl Frigyes és Lingel Károly operaházi technikusok műhelyében készültek pontos, archaeologiai minták után. — A III-ik felvonásban Julius Caesar megöletése Camuccini alás festő képe szerint rendeztetik. — Kérnek a bérlő uraságok helyeik iránt ma péntek délutáni 2 óráig rendelkezni.

A „bács-tiszai ármentesítő társulat” közgyűlése

O-Becsen, okt. 31-én.

Hosszú és erős gyűlés volt ez ismét, a minőnek párját régen láttuk, pedig hát e gyűlések rendszeresen erősek szoktak lenni az érdekek összejöttökéséből származó viták tekintetében.

Mióta újból alakult e társulat, ma tartotta első közgyűlését, melyet több választmányi ülés előzött meg. Mindezen választmányok jegyzőkönyvét felolvasták a legutóbbi alakuló közgyűléssel együtt.

Legfontosabb tárgya volt a gyűlésnek az 1868-ik év elejétől az 1886-ik év végéig vitt leszámolás, melyet Tóth József elnök, Szulik József bizottsági taggal készített a közgyűlés megbízása folytán s melyet tisztán megvilágító jelentés kíséretében terjesztett elő.

A számadásokat teljes elismeréssel fogadta el a közgyűlés, mint kétségtelen vonhatóan adatokat, de elvi tekintetben Ó-Becse és Földvár nem nyughattak meg a végeredményben, amennyiben az Ó-Becse-földvári öblözet 1882-ik évben épített védgátjának 105 ezer s néhány száz forintnyi költségét teljesen e két község terhére igyekezett róni a közgyűlés többsége, holott ez egyáltalán nem méltányos dolog; mert ha Ó-Becse és Földvár saját költségére akar építeni ily töltést, akkor ezt megteheti saját szakállára és nem szükséges társulnia egyéb községekkel, hogy ezek töltési emelését költséggel elősegítse, míg emezek az övének költségeiről mit sem akarnak tudni. Sokszor határozott már a közgyűlés e részben Ó-Becse javára, de minden újabb gyűlésben ismét szóba hozták e kérdést s ma végre Petrovosszellő és Moholy képviselőinek hűten elpártolása folytán ellenkező határozat hozott. Alig lehet érteni a petrovosszellői eljárását, kik a szavazás előtt még a Csikérre fordított költségeiket is a társulatra akarták hárítani, a melyeket pedig maguk tettek, és szavazás alkalmával mégis azokhoz csatlakoztak, kik a kérdéses töltés költségeit noha a társulat emelte, mégis egészen külön Ó-Becse és Földvár akarják hárítani. A felső községeknek csak addig kellett a közös társulati működés, míg az ő töltéseik biztosítva lettek; azontul el is akartak válni, de a magas minisztérium nem engedte meg. Az alsó községek méltán követelik, hogy töltéseik társulati költségen oly állapotba tétessenek, a minőben az 1868-ik évi leszámoláskor Kanizsa és Zenta töltései voltak. Csak ennek megtörténte után lehet igazságosan a minisztérium által elrendelt magasítások költségeit azon községek külön számlájára róni, a melyek érdekében szolgálnak az illető töltések.

Bár ezen 105 ezer s néhány száz forint elszámolás Ó-Becse és Földvár rovására — teljesen függőben lévő dolog, a többség 117 szavazattal 61 ellenben, mégis elfogadta s a jövő évi költségvetés szintén ezen alapra fektetve, fogadta el. Természetesen Ó-Becse és Földvár megfellebbezi az egészet. Ekként a magas minisztérium érdemleges határozata — alaposan reméljük Ó-Becse és Földvár érdekében — döntendvén el a vitás kérdést, a gyűlés további működését is megfogja könnyíteni.

Rupcsics királyi mérnök ur mint miniszteriumi megbízott végig jelen volt a gyűlésen, élénken érdeklődött az ügyek iránt, többször a legszebb tárgyalossággal hozzászólt a dologhoz, hanem persze az érdekek szerént csoportosuló községek képviselői más szemüvegen néznek, s azért nem is engedtek saját álláspontjuk tekintetében. Csak a petrovosszellői urak feledkeztek meg ugy az igazságról mint a maguk érdekéről, mely kapcsolatos a becsiekével és földváriakéval. Oket csak a Csikér csiklandozza, azontul nem terjed látkörük, csakhogy ebből a pocsolnyából annyit okossággal s maguk erejéből bajos lesz kilábolniok.

Nagy költséggel hozzá fog a társulat mielőbb a moholyi és petrovosszellői töltések emeléséhez és Földvárnál a Ferenc-esatorna töltései kiépítéséhez, mely utóbbira a már ráköltött 28 ezer forinthez ismét hozzátesz vagy 10 ezret; de a Ferenc-esatorna is olyan okos, mint a felső községek, meg a petrovosszellőiak, az építést, a töltést „vadjolja”, de a fizetést nem. Vagy 3 éve várjuk a közigazgatási hatóság intézkedését ezen ügy érdemében; majd talán megérjük még ezt is, ha a jó Isten kedvez éltünknek. És ezt, kérem, komolyan mondom, nem tréfából, mivel tudjuk, hogy mai nap az igazságszolgáltatás szekere mind a két útján lassan halad. Öreg is az az igazság, nem állná ki a sebes robogás rázását. Meg aztán a mai kor se jobb a Pilátusénál, ki olyan furcsa hangon kérdezte, hogy mi is az igazság?

Kerekes András.

JULIUS CAESAR.

Tájékoztató a szombati színház-előadásról.

Ha az ember utazik, egyre-másra mondogatja: ez a vidék szebb a másikkal.

Valóban, a turistáságnak is meg vannak a maga divatjai. Egyszer Svédország, másszor Sveic; legutóbb pedig Tirol.

A nagy Shakespeare-rel is így vagyunk, hogy mikor Othellót látjuk, nagyobb szerűnek tartjuk Lear-nél; ha a Velencei kalmárt, ugy ezt magasztaljuk Othello rovására. Ott van még Coriolan, Romeo, Macbet stb. Mit szólunk Julius Caesarról? ... Szabad-e ennek dícséretére ügyetlen frázisokat faragnunk? Emberi mű-ez, hiányokkal, kontár reminiscenciákkal? ... Nem, ezt csak tanulmányozni, elemezni lehet. Mert ez élet, ez történelem.

Az élet, a történelem maga beszél magáról. Hisz az újabb művészeti irány főtörővése, hogy az élettant véletlen esélyeivel vigye színpadra. Zola, Pailleron, Sardou, Csiky a villanyos esengetyűt, vasuti indóházat, a gázt szerepeltetik, mint tényezőket és gyakran frappáns sikerrel. Majd meglátják t. olvasóink „Francillon”-ban a telefont is, ha tetszik (a színgazgató gyönyörűségére). Így éled föl előttünk Róma társadalma „Julius Caesar”-ban. Azt hisszük, ott járunk-kelünk a forum romanum palotái közt, vagy benn vagyunk a szenatusban, vagy Philippi síkjain. Előtünk áll a hatalmas Róma typicus alakjai. A nemes Brutus, ki, mint Cato leányának méltó férje, az ó-római szellem kifejezője, a philosophia stoica stíljébe öltöztetett elveivel; az élvágyó, ravasz Antonius, mint az új idők embere és Caesar, a nagy szellem, a jövő embere.

Mommsen, Gibbon, Finlay és más nagy történészek köteteket írtak, kutatván, hol található Róma emelkedő és hanyatló határvonala. Shakespeare, a keztűs fia, a komédiás nehány szóval rántal e határvonalra, ott, midőn Cassius kérdezi Cascatól, beszélt-e Cicero az ünnepeken? Igen, feleli Casca, görögül szolt.

Miért ugy? feleli dühösen Cassius és a történelem geniusa.

Mert he van bizonyítva, hogy a mennyit használt Róma a világ jövőjének azzal, hogy kacérkodott görög-gel, egyptomival, épp annyit ártott önön nemzetiségének. Nem ő győzte le a görög népet, hanem fordítva. A római arisztokrata éppugy esacogott görögül, mint a mi grófjaink franciául, a kik tudvalevőleg szintén nem támogatói nemzetiségi szigorunknak, ami pedig az angol, francia, német népnek érettségében, fejlődésében hatalmas tényező.

Shakespeare jelen művének hőse Brutus. Caesar a címe e darabnak. Csak hogy oly cím, mely nélkül a mű érthetetlen volna. Caesar szelleme végig ott lebeg a hősök küzdelmében. Megöletése sorsfordulata Brutusnak. Győzelem és kudarc egyszerre. Mert Brutus azért öli meg Caesart, hogy magában helyette jobb vezetőt adjon Rómának. Szándéka nemes, de idealizmusa telve tévedésekkel. Nem ölni, hanem áldozni kíván — mint mondja. S ezért Antonius bántatlan hagyja. Cassius óva inti, ne kimélje Antonius. S igaz van. Antonius beszédét mond Caesar holtteste fölött s ezzel a népet Brutus ellen lázítja. A nagy halott szelleme tovább is ott lebeg Brutus, Cassius feje fölött s megszibbasztja működésüket. Ok maguk is érzik ezt. Gyönyörű kifejezést nyer e tudat a híres sátorjelenetben, hol Brutus és Cassius összevesznek egymással. Azonban Brutus olyannyira az eszmék embere, hogy tisztában van eszelekedeteivel. Mig Richard mint gyilkos borzasztó gyöttrődéseken megy át: Brutus bátran néz szemébe Caesar szellemének, midőn az előtte megjelenik. Csak az a tragikai nyugtalanság kínozza, hogy az áldozat hiába volt. Caesar szelleme halála után is győzhetetlen s a hazafiak csak testét semmisíthették meg. Azért mondja szépen Brutus, kardjába dölve: Caesar, nem öltelek meg fél ily örömet!

Szóval, a darab címének megfelelően Caesar dominál mint eszme a nagy eszelekvényen végig s nem lehetne a tragoediát Brutus vagy Cassius nevére keresztelni.

Caesar, mint szerep, kis terjedelmű, s az ugy vezetett hálátlan szerepek közül való; ha ugyan Shakspeare irt hálátlan szerepeket. Az utolsó szolga nála az élet embere, egyén, saját vonásokkal. Mily mozgó, valódiság élő alak az elzúllott Casca; a ravasz Decius Brutus; az, urát túlélni nem akaró Titinius; Strato, Kato, ki oly ironikus szavakat ejt Brutus holttesténél. Hat a polgárok fölséges humora, mely az előadó színészbe oly lelkesedést gyújt, hogy elsőrendű tagok boldogok, játszva az igénytelen, de tartalmas szerepeket. Vagy Octavius Caesar kis párbeszédében Antoniusal mily figyelmet keltő, történelemből kiszakított alak. Már itt, néhány szóban genialisan van odavetve programja Shakspeare egy másik hatalmas tragoediájának, „Antonius és Cleopatra”-nak, mely tán még esabosabb mint —

Nem, visszatérünk, a honnan kiindultunk: Shakspeare minden műve remek, s egyik a másiknak oly vetélytársa, kik egymást sohasem győzik le!

Rakodczay Pál.

Naptár. November.

Havi és heti nap	Katholikus naptár	Protestáns naptár	Görög-orosz naptár
4 Pént.	Borr. Károly	Blandin	23 Jakab ap.
5 Szom.	Inre hereg	Inre	24 Arethas
6 Vas.	B 23 Lénárd	B 22 Lénárd	25 D 22 Mar.
7 Hétfő	Engelbert	Adolf	26 Demeter
8 Kedd	Gottfried	Gottfried	27 Nestor

Felelős szerkesztő: Dr. MOLNÁR ISTVÁN LAJOS.
Laptulajdonos és kiadó: BITTERMANN NÁNDOR.

HIRDETÉSEK.

Löbl J. örökösei, cservenka lakosok címén, 15 részvényen, 3 éven át fizetett, a zombori első önszegélyző-szövetkezet befizetési könyvecskéje elveszett, mely 156. lapszámmal van ellátva. A megtaláló sziveskedjék a könyvecskét a zombori önszegélyző-szövetkezetnek átadni, mivel az a hirdetéstől számított 14 napon túl érvénytelennek nyilvánítatik.

Szállítási üzlet-iroda áthelyezés.

Van szerencsém tudatni a n. é. közönséggel, hogy eddig a főutca **Millasevits-féle** házban levő **szállítási üzletirodát** saját házamba (**Rökus-utca 51-ik sz. alatt**) tettem át.

A mostani költözködés alkalmára ajánlom a n. é. közönségnek jeles **butorszallító kocsi-mat** és azonkívül rendelkezem még több szállító kocsi-val. Kérem tehát a n. é. közönséget, hogy az irányomban tanúsított bizalmat továbbra is megtartsa, melytől én a gondos és gyors szállítással iparkodni fogok mint ezelőtt, ugy a jövőben is teljesen kiérdemelni.

Alázatos tisztelettel

Weil Márk

szállító, Rökus-utca 51. sz. saját házában,
ezelőtt **Bachrach.**

5-5

6351. sz.

Pályázati felhívás.

A folyó évi december hó folyamán megtartandó községi tisztújítások alkalmával a folyó évi 6. számú megyei szabályrendelet 34. §-a második bekezdése értelmében választás útján betöltendő és egyéb üresedésben lévő alantabb jelzett állomásokra pályázatot nyitok, s felhívom a pályázni szándékozókat, hogy szabályszerűen felszerelt kérvényeiket **1887. évi december hó 1-ig** nálam nyújtsák be.

Választás útján fog betölteni:

1. **Bács** községben **egy irnoki** állás 300 frt és **egy végrehajtói** állás 300 frt évi fizetéssel.

2. **Bácsujfalu** községben **egy irnoki** állás 300 frt és **egy végrehajtói** állás 300 frt évi fizetéssel.

3. **Déronya** községben **egy irnoki** állás 300 frt évi fizetéssel. Ha a végrehajtói teendőket végzi, ezért külön 100 frt díjazás. **Egy szülész** állás 86 frt évi fizetéssel s minden szülési esetnél 40 kr látogatási díjjal.

4. **Hódságh** községben **egy irnoki** állás 300 frt évi fizetéssel.

5. **Filipova** községben **egy irnoki** állás 300 frt évi fizetéssel.

6. **Karavukova** községben **egy segédjegyzői** állás 400 frt évi fizetéssel, **egy végrehajtói** állás 360 frt évi fizetéssel és **egy szülész** állás 100 frt évi fizetéssel.

7. **Lality** községben **egy irnoki** állás 400 frt évi fizetéssel és **egy végrehajtói** állás 300 frt évi fizetéssel.

8. **Parabuty** községben **egy irnoki** állás 300 frt évi fizetéssel.

9. **Pivnica** községben **egy segédjegyzői** állás 400 frt évi fizetéssel s **egy irnoki** állás 300 frt évi fizetéssel.

10. **Rác-Militics** községben **egy irnoki** állás 300 frt évi fizetéssel.

11. **Vajszka-Bogyáni** körjegyzőségénél **egy irnoki** állás 480 frt évi fizetéssel s **egy végrehajtói** állás 360 frt évi fizetéssel.

Folyamodók tartoznak igazolni, hogy a fent hivatkozott szabályrendelet 9. §-ában előirt minősítéssel bírnak, esetleg az irnoki állásért folyamodók igazolni tartoznak, hogy jelenleg mint községi irnokok alkalmazásban állanak.

Hódságh, 1887. október hó 26-án.

Vissy József,
főszolgabíró.

3-2

Hirdetmény.

Két darab teljesen jókarban levő

MEIDINGER-féle

VASKEMENCE

azonnal eladó.

A Zombori Takarékpénztár
IGAZGATÓSÁGA.

3-3

5272. szám.

kig. 1887.

Pályázati hirdetmény.

Bács-Bodrogh vármegye palánkai járásához tartozó Bulkesz községben leköszönés folytán, a község orvosi állomás üresedésbe jövén, ennek választás útján leendő betöltésére ezennel pályázatot nyitatom s a választás határidejéül **f. évi november hó 21-ik napjának reggeli 9 órája** Bulkesz község-házánál kitűzetik.

Ezen állomás 400 frt készpénzfizetés, 20 kr látogatási, 30 kr rendelvényi és 20 kr halottkémleli díj javadalmazással van egybekötve s kilátás van arra is, hogy a fizetés esetleg 600 frtra fog emeltetni, mi azonban a megválasztandó személyétől feltételeztetik.

A megválasztottnak kötelessége leendő házi gyógytárt tartani.

A pályázni kívánók felhívatom, hogy a törvény értelmében felszerelt s a magyar és német nyelv tudását is igazoló kérvényeiket ez évi november 15-ig alulirothoz nyújtsák be, miután később benyújtott folyamodványok figyelembe vételét nem fognak.

Német-Palánkán, 1887. évi október 10-én.

Csupor,
főszolgabíró.

3-3

Üzlethelyiség változtatás.

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására hozni, hogy

BUTOR-RAKTÁROM

és

KÁRPITOS MŰHELYEM

folyó évi november hó 1-től a főutcán **Falcione-féle házba,** a zombori takarékpénztárral szemben, helyeztem át.

Szives pártfogásért esd

mély tisztelettel

ADLER A.

kárpitos és disztó.

3-1

Pályázati hirdetmény.

Ó-Keér községében legalább is félévi időtartamra egy, a jegyzői teendőkből jártas egyén 40 frt havi fizetés mellett kerestetik, a pályázni szándékozók felkéretnek, miszerint eddigi működésükről szóló bizonyítványaikkal felszerelt kérvényeiket sürgősen, de legalább **f. hó 15-ig** alulirothoz községi jegyzőhöz címezve beküldjék.

Az állás azonnal elfoglalandó.

Ó-Keér, 1887. november 1-én.

Szmiha Kálmán,
jegyző.

Dietrich Fülöp,
bíró.

Varrógépek heti 1 forint részletfizetés és 5 évi jótállás mellett.

GOLDFÄHN SÁNDOR

divat- és rövidáru, norinbergi, lámpa, tükör- és porcellán-edény raktárában. Zombor, fő-utca.

Kapható nagy választékban
DITTMAR-féle

felülmulhatlan világítóerővel. Ezen fésű (36" égő = 80 gyertyavilágítás) 20 dekagramm petrolcumot fogyaszt;

asztali-, függő-

stb. Egyben szerencsémnek tartom a

porcellán-edény

tetemesen kibővíttem, különösen

asztali-, thea- és

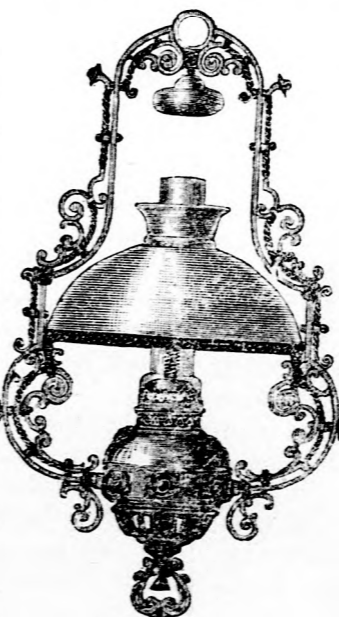
rendkívüli olcsó áron. Végre bátorko-

varrógép-

melyben mindig készletben tartok legjobb minőségű **Wheler-Vilson-, Howe- és Singer-féle** varrógépeket, melyeket

5 évi jótállás és heti 1 forint részletfizetés mellett árusítok.

Porcellán-edény rendkívüli olcsó áron.

„NAPÉGŐ LÁMPA“

nyes világítást aránylag rendkívüli olcsóan a menyiben a lámpa óránként csak továbbá ugyanitt kapható mindenféle

és fali-lámpa

n. é. közönség értésére juttatni, hogy

raktáromat

nagy választékban tartok:

mocca-szervizeket

doma n. é. közönség figyelmébe ajánlani

raktáromat,

3-3